

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Dydaktyka geografii 2

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Geografia - moduł nauczycielski Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2023/24 Kod zajęć 07GRFNS.18KU.13129.23 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe uzupełniające
Koordynator zajęć	Iwona Piotrowska, Małgorzata Cichoń	
Prowadzący zajęcia	Iwona Piotrowska, Małgorzata Cichoń	
Okres Semestr 4	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 15, Egzamin - Laboratorium: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Celem zajęć jest wykształcenie umiejętności projektowania sytuacji dydaktycznych, doboru metod i technik kształcenia geografii oraz prezentowania wiadomości i komunikowania się, jak również analizy i oceny własnej pracy dydaktycznej.

Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza z geografii fizycznej i społeczno-ekonomicznej, umiejętność pracy z mapą oraz umiejętność pozyskiwania informacji geograficznych z różnych źródeł.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	potrafi dobrać właściwe metody nauczania do zagadnień merytorycznych	D1.W4, D1.W5, D1.W6, D1.W9	Egzamin pisemny, Test, Prezentacja multimedialna
W2	zna metody pracy z uczniem zdolnym	D1.W13, D1.W15, D1.W5, D1.W6, D1.W9	Egzamin pisemny, Test, Prezentacja multimedialna
W3	wie z jakimi trudnościami może się spotkać w pracy dydaktyczno-wychowawczej	D1.W6	Egzamin pisemny, Test
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi samodzielnie przygotować pokaz, obserwacje, doświadczenie z uwzględnieniem zasobów ilustracyjnych	D1.U5, D1.U7	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Test, Prezentacja multimedialna
U2	potrafi rozwiązywać problemy merytoryczne i metodyczne w procesie kształcenia geograficznego	D1.U3, D1.U7	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Test, Prezentacja multimedialna
U3	potrafi stosować odpowiednie toki rozumowania w procesie kształtowania pojęć geograficznych i przyrodniczych	D1.U7	Egzamin pisemny, Test, Projekt, Prezentacja multimedialna
U4	umie zaprojektować scenariusz lekcji geografii	D1.U5, D1.U7	Egzamin pisemny, Projekt, Prezentacja multimedialna
U5	proponuje metody kontroli wiedzy ucznia do kształconych umiejętności	D1.U8, D1.U9	Egzamin pisemny, Test, Projekt
U6	potrafi zastosować zasady obowiązujące w dydaktyce pytań do tworzenia zadań testowych i ich oceny	D1.U10, D1.U9	Egzamin pisemny, Test, Projekt
U7	przeprowadza ewaluację procesu dydaktycznego w kontekście nauczania geografii i planuje swój rozwój zawodowy	D1.U10, D1.U8	Egzamin pisemny
U8	potrafi samodzielnie zaprojektować lekcję geografii dla uczniów o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych	D1.U5, D1.U7	Egzamin pisemny, Test, Projekt, Prezentacja multimedialna
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	rozwija u uczniów ciekawość, aktywność, umiejętność krytycznego myślenia, samodzielność poznawczą oraz współpracę w grupie uczniów o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych	D1.K1, D1.K5, D1.K7, D1.K8, D1.K9	Egzamin pisemny, Projekt, Prezentacja multimedialna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Metody i techniki nauczania geografii (cd.); praktyczna prezentacja wybranych metod: burza mózgów, dywanik pomysłów, śnieżna kula, JIGSAW, opis wyjaśniający, praca z mapą, praca z filmem, gry dydaktyczne	W1, U2, K1	Wykład, Laboratorium
2.	Metodyka prowadzenia obserwacji przyrodniczych. Pokaz, eksperyment dydaktyczny, laboratoryjny.	W1, U1	Laboratorium
3.	Środki dydaktyczne stosowane na lekcjach geografii.	W1, U1	Wykład, Laboratorium
4.	Ilustracje w nauczaniu geografii – rodzaje, znaczenie; wykorzystanie rysunku dydaktycznego.	W1, U1, K1	Wykład, Laboratorium
5.	Sposoby rozumowania w kształceniu geograficznym.	U3	Wykład, Laboratorium
6.	Kształtowanie pojęć geograficznych i przyrodniczych; zasady postępowania w różnych tokach rozumowania.	U3	Wykład, Laboratorium
7.	Scenariusz lekcyjny – struktura i zasady konstrukcji, samodzielne projektowanie.	U4	Laboratorium
8.	Dydaktyka pytań – rodzaje pytań, zadań; zasady formułowania pytań, poleceń i zadań.	U5, U6	Wykład, Laboratorium
9.	Metody monitorowania wiedzy i postępów pracy ucznia. Test jako narzędzie pomiaru dydaktycznego; projektowanie testu i klucza odpowiedzi.	U5, U6	Laboratorium
10.	Ocena i jej znaczenie dydaktyczno-wychowawcze w procesie kształcenia. Ocenianie kształtujące.	U5, U6	Wykład, Laboratorium
11.	Motywacja i efektywność w procesie nauczania geografii.	W1, W3, K1	Laboratorium
12.	Praca z uczniem zdolnym.	W2, W3, K1	Wykład, Laboratorium
13.	Trudności w uczeniu się geografii, wspieranie uczniów.	W3, K1	Wykład, Laboratorium
14.	Nauczanie interdyscyplinarne.	W1, U2, K1	Wykład, Laboratorium
15.	Mikronauczanie - przygotowanie fragmentu lekcji i symulacja lekcji geografii – realizacja podstawy programowej.	W1, U4, U8, K1	Laboratorium
16.	Ewaluacja procesu nauczania geografii. Modele ewaluacji dydaktycznej.	U7	Wykład
17.	Rozwój zawodowy współczesnego nauczyciela geografii oraz formy doskonalenia się. Wykorzystanie Sztucznej inteligencji w edukacji geograficznej.	W1, W3, U2, K1	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Wykład problemowy

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Laboratorium	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Uczenie problemowe (Problem-based learning), Gra dydaktyczna/symulacyjna, Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych), Metoda ćwiczeniowa, Metoda laboratoryjna, Metoda warsztatowa, Pokaz i obserwacja, Demonstracje dźwiękowe i/lub video, Metoda aktywizująca - technika analizy SWOT, Metoda aktywizująca - technika drzewka decyzyjnego, Metoda aktywizująca - metoda "kuli śniegowej", Metoda aktywizująca - konstruowanie "map myśli", Praca w grupach, Rozwiązywanie zadań obliczeniowych, Rozwiązywanie zadań praktycznych

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Na końcową ocenę składa się egzamin obejmujący wszystkie zagadnienia merytoryczne w powiązaniu z praktycznym ich ujęciem. Skala ocen: 1. bardzo dobry (bdb; 5,0) – 90,0% punktów i powyżej, 2. dobry plus (db plus; 4,5) – 80,0-89,9% punktów, 3. dobry (db; 4,0) – 70,0-79,9% punktów, 4. dostateczny plus (dst plus; 3,5) – 60,0-69,9% punktów, 5. dostateczny (dst; 3,0) – 50,0-59,9% punktów, 6. niedostateczny (ndst; 2,0) – poniżej 50% punktów.
Laboratorium	Na ocenę końcową składają się: a) przygotowane prace: 1. opis wyjaśniający z rysunkiem, 2. projekt gry dydaktycznej, 3. projekt testu dydaktycznego z kluczem odpowiedzi, 4. przygotowanie w parach fragmentu lekcji z wykorzystaniem filmu, 5. indywidualne przygotowanie fragmentu lekcji (symulacja), 6. przygotowanie 2 scenariuszy; b) test merytoryczny z umiejętności geograficznych, znajomość mapy, pisemne zaliczenie końcowe. Skala ocen: 1. bardzo dobry (bdb; 5,0) – 90,0% punktów i powyżej, 2. dobry plus (db plus; 4,5) – 80,0-89,9% punktów, 3. dobry (db; 4,0) – 70,0-79,9% punktów, 4. dostateczny plus (dst plus; 3,5) – 60,0-69,9% punktów, 5. dostateczny (dst; 3,0) – 50,0-59,9% punktów, 6. niedostateczny (ndst; 2,0) – poniżej 50% punktów.

Literatura

Obowiązkowa

1. Piskorz S., 1997. Zarys dydaktyki geografii. PWN, Warszawa.
2. Arends R., 1995. Uczymy się nauczać. Wyd. Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa.
3. Niemierko B., 2009. Diagnostyka edukacyjna. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.
4. Kruszewski K., Konarzewski K., 1992. Sztuka nauczania (T. I i II). Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.
5. Piotrowska I., 2015. Strategia uczenia się przez nauczanie (LDL) jako innowacja w edukacji przyrodniczej i pracy z uczniem zdolnym. [w:] M. Beczkiewicz, M. Szyszkiewicz-Golis (red.), Ekologia Krajobrazu. Cz. 2. Przewodnik metodyczny. IBŚRiL, PAN, Poznań, 42-46.

Dodatkowa

1. Joyce B., Calhoun E., Hopkins D. Przykłady modeli uczenia się i nauczania. WSiP, Warszawa.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15

Laboratorium	30
Przygotowanie do zajęć	10
Czytanie wskazanej literatury	5
Przygotowanie pracy pisemnej	15
Przygotowanie demonstracji	5
Przygotowanie do egzaminu	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
D1.K1	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do adaptowania metod pracy do potrzeb i różnych stylów uczenia się uczniów
D1.K5	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów
D1.K7	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do rozwijania u uczniów ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej oraz logicznego i krytycznego myślenia
D1.K8	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do kształtowania nawyku systematycznego uczenia się i korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu
D1.K9	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do stymulowania uczniów do uczenia się przez całe życie przez samodzielną pracę
D1.U3	Absolwent/ka potrafi identyfikować powiązania treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć z innymi treściami nauczania
D1.U5	Absolwent/ka potrafi kreować sytuacje dydaktyczne służące aktywności i rozwojowi zainteresowań uczniów oraz popularyzacji wiedzy
D1.U7	Absolwent/ka potrafi dobierać metody pracy klasy oraz środki dydaktyczne, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, aktywizujące uczniów i uwzględniające ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne
D1.U8	Absolwent/ka potrafi merytorycznie, profesjonalnie i rzetelnie oceniać pracę uczniów wykonywaną w klasie i w domu
D1.U9	Absolwent/ka potrafi skonstruować sprawdzian służący ocenie danych umiejętności uczniów
D1.U10	Absolwent/ka potrafi rozpoznać typowe dla nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć błędy uczniowskie i wykorzystać je w procesie dydaktycznym
D1.W4	Absolwent/ka zna i rozumie kompetencje merytoryczne, dydaktyczne i wychowawcze nauczyciela, w tym potrzebę zawodowego rozwoju, także z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz dostosowywania sposobu komunikowania się do poziomu rozwoju uczniów i stymulowania aktywności poznawczej uczniów, w tym kreowania sytuacji dydaktycznych; znaczenie autorytetu nauczyciela oraz zasady interakcji ucznia i nauczyciela w toku lekcji; moderowanie interakcji między uczniami; rolę nauczyciela jako popularyzatora wiedzy oraz znaczenie współpracy nauczyciela w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym
D1.W5	Absolwent/ka zna i rozumie konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania, w tym metody aktywizujące i metodę projektów, proces uczenia się przez działanie, odkrywanie lub dociekanie naukowe oraz pracę badawczą ucznia, a także zasady doboru metod nauczania typowych dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć
D1.W6	Absolwent/ka zna i rozumie metodykę realizacji poszczególnych treści kształcenia w obrębie przedmiotu lub zajęć – rozwiązania merytoryczne i metodyczne, dobre praktyki, dostosowanie oddziaływań do potrzeb i możliwości uczniów lub grup uczniowskich o różnym potencjale i stylu uczenia się, typowe dla przedmiotu lub rodzaju zajęć błędy uczniowskie, ich rolę i sposoby wykorzystania w procesie dydaktycznym
D1.W9	Absolwent/ka zna i rozumie metody kształcenia w odniesieniu do nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, a także znaczenie kształtowania postawy odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej
D1.W13	Absolwent/ka zna i rozumie znaczenie rozwijania umiejętności osobistych i społeczno-emocjonalnych uczniów: potrzebę kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów oraz budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów, a także kształtowania kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych
D1.W15	Absolwent/ka zna i rozumie potrzebę kształtowania u ucznia pozytywnego stosunku do nauki, rozwijania ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej, logicznego i krytycznego myślenia, kształtowania motywacji do uczenia się danego przedmiotu i nawyków systematycznego uczenia się, korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu, oraz przygotowania ucznia do uczenia się przez całe życie przez stymulowanie go do samodzielnej pracy